

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	แนวคิดเชิงปรัชญาในพิธีกรรมหมอธรรม
ผู้เขียน	นายอชิราชย์ นันจันดี
ปริญญา	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ปรัชญา)
คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	อาจารย์ ดร. พิสิษฐ์ โคตรสุโพธิ์ ประธานกรรมการ อาจารย์ ดร. สมหวัง แก้วสุฟอง กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องแนวคิดเชิงปรัชญาในพิธีกรรมหมอธรรม มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ เพื่อวิเคราะห์แนวคิดเชิงปรัชญาในพิธีกรรมหมอธรรม และเพื่อวิเคราะห์ความสำคัญพิธีกรรมหมอธรรมในการดูแลสุขภาพแบบพื้นบ้านตามวิถีชีวิตของชาวอีสาน การศึกษาใช้วิธีวิจัยเชิงเอกสารและการวิจัยภาคสนาม ด้วยการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมและการสัมภาษณ์ โดยศึกษากรณี หมอธรรมกลุ่มวัดโนนสว่าง ตำบลหมากหญ้า อำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี

ผลการศึกษาพบว่าแนวคิดเชิงปรัชญาที่ปรากฏในพิธีกรรมหมอธรรม 2 ประการ คือ แนวคิดเชิงอภิปรัชญา และแนวคิดเชิงจริยศาสตร์ ประการแรกคือ แนวคิดเชิงอภิปรัชญามี 3 ประการ ประกอบด้วย แนวคิดแบบอำนาจเหนือธรรมชาติ คือ ความเชื่อเรื่องผี โดยเชื่อว่า ผีอาจทำร้ายมนุษย์ได้ ความเชื่อเรื่องของรักษา อันเป็นอำนาจคุ้มครองจากภัยอันตรายต่างๆ แนวคิดพลังลึกลับ ความเชื่อเรื่องธรรม ได้รับอิทธิพลจากการสวดพระปริตรทางพุทธศาสนามาประยุกต์เป็นบทธรรม มีอำนาจเหนือไสยศาสตร์ทั้งปวง และ ความเชื่อเรื่องไสยศาสตร์ เป็นความเชื่อในพลังอำนาจคุ้มครอง หรือทำลายได้ และแนวคิดจากอิทธิพลพระพุทธศาสนาแบบชาวบ้าน คือความเชื่อเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของพระพุทธรูป และความเชื่อเรื่องบุญ กรรม ประการที่สองคือ แนวคิดเชิงจริยศาสตร์ มี 4 ประการ ประกอบด้วย ความคิดเกี่ยวกับความดี คือ มีศีลธรรม มีเมตตา มีสัจจะ เสียสละ ทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา ปฏิบัติตามจารีต เคารพบูชาพระรัตนตรัย เคารพบูชาธรรมและครูบาอาจารย์ การปฏิบัติตามข้อชะล่า (ข้อห้าม) แนวคิดเกี่ยวกับคุณค่าการกระทำซึ่งสะท้อนจากความคิดเกี่ยวกับความดี มีลักษณะคุณค่าภายในและลักษณะคุณค่าภายนอก แนวคิดเกี่ยวกับอุดมคติ คือในระดับ โลภียะ คือการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข และดำรงชีวิตอยู่อย่างพอเหมาะพอดี และในระดับ โลกุตระคือความหลุดพ้น และแนวคิดเกี่ยวกับเกณฑ์การตัดสินคุณค่าการกระทำ เป็นแบบสัมพัทธ์

นิยมโดยยึดถือตามจารีตของหมอธรรม และเกณฑ์การตัดสินแบบพุทธจริยศาสตร์ คือพิจารณาจากเจตนาและการกระทำ

ความสำคัญของพิธีกรรมหมอธรรมในการดูแลสุขภาพแบบพื้นบ้านตามวิถีชีวิตของชาวอีสานเป็นการรักษาสุขภาพแบบองค์รวม ที่สัมพันธ์กันทั้งร่างกาย จิตใจ และสิ่งแวดล้อม เป็นการแพทย์ทางเลือกหนึ่งที่ตอบสนองความต้องการของชาวอีสานบางกลุ่มที่ประสบความล้มเหลวจากการรักษาของการแพทย์แผนปัจจุบัน และพิธีกรรมหมอธรรมได้ตอบสนองความต้องการทางจิตวิญญาณ ก่อให้เกิดขวัญกำลังใจในการดำรงชีวิต ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

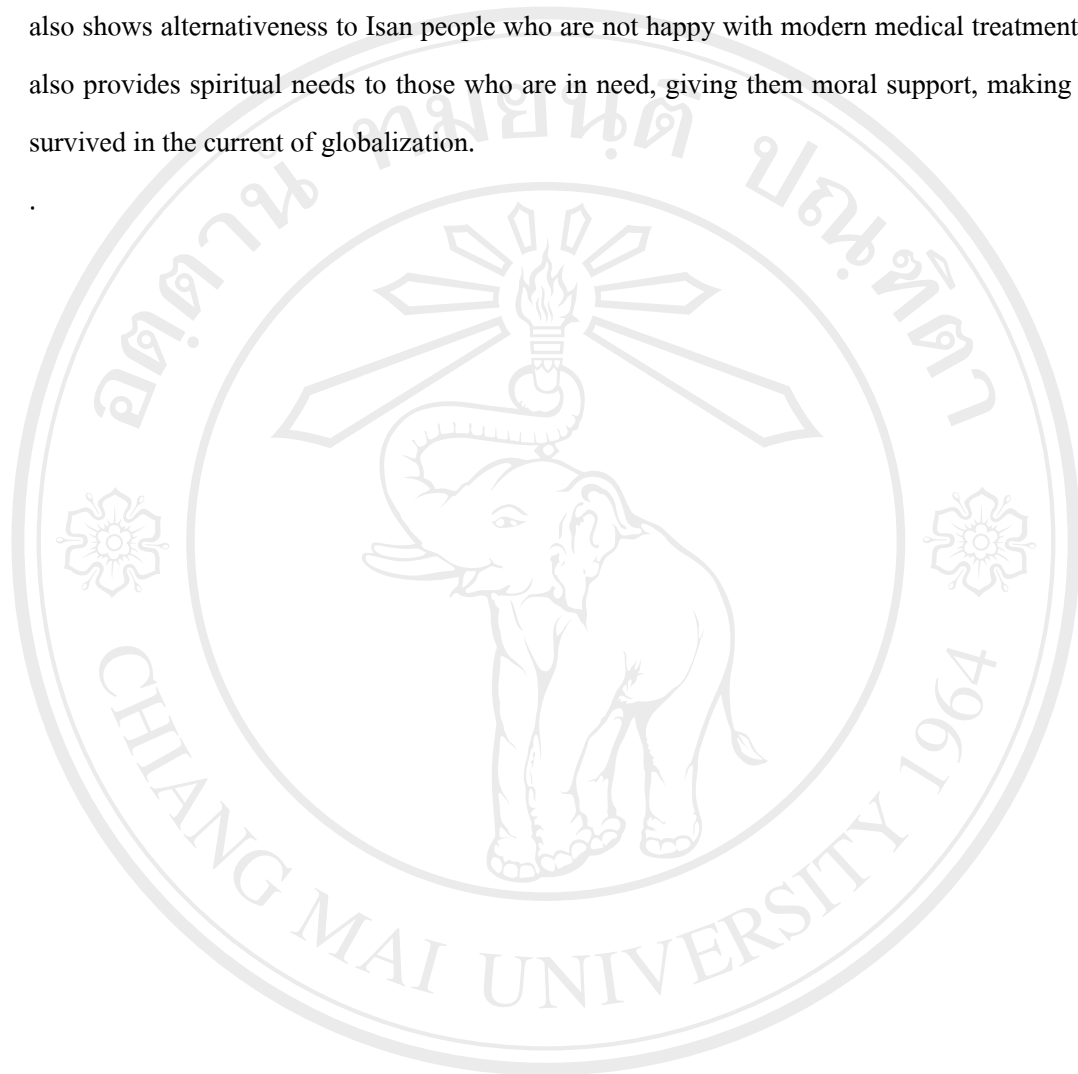
Thesis Title	Philosophical Concept in <i>Modham</i> Rituals	
Author	Mr. Athirach Nankhantee	
Degree	Master of Arts (Philosophy)	
Thesis Advisory Committee	Lecturer Dr. Phisit Kotsupho	Chairperson
	Lecturer Dr. Somwang Kaewsufong	Member

ABSTRACT

The purposes of this thesis are 1) to analyze the philosophical thought on Modham rituals; 2) to analyze the importance of Modham ritual in local Isan medication treatment. The methodology is documentary research, field work study, participation observation and dept interview. Field work study is conducted at Nonsawang Temple, Makya sub-district, Nongwuasaw, Udonthani Province.

The results of the study reveal that the philosophical thought in Modham ritual is divided into 2 categories, i.e., metaphysical aspect and ethical aspect. The first one, metaphysical aspects are composed of a belief in supernatural power, in spirit, believing that evil spirit may harm human being. Animatism (mystic power) is the belief in Dharma and the belief in magic power which are believed as a power of curing and protecting. And the popular Buddhism which influences over local Isan people such as the power of some Buddha statues and the belief in merit and kamma. The second one is ethical aspects, which are divided into 4 concepts, i.e., on value of goodness such as morality loving-kindness truth and giving, donation to religious institution, following the tradition, having faith to triple gems, paying homage to Dhamma and teachers, and following the precepts. On value of action which reflects to internal and external one. In the secular level, it is aimed at maintaining one's life happily and sufficiently, in the highest aim, it is liberation. On the justification of action, it is relativism which follows the Motham's tradition. Addition to this is Buddhist justification which emphasizes on volition and action.

The importance of Modham ritual is as follows. This local Isan medical treatment is holistic one, which emphasizes on equanimity and harmony of body, mind, and environment. It also shows alternativeness to Isan people who are not happy with modern medical treatment. It is also provides spiritual needs to those who are in need, giving them moral support, making them survived in the current of globalization.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved